

Cvrčak

Praksa, koja se razvila u suradnji s roditeljima učenika prvog razreda, a imala je za cilj poticati pravilan razvoj dječijeg govora i poboljšati govorne kvalitete šestogodišnjaka.

Pedagoška uvjerenja

„Dobra škola ne nastaje kao gotova smrznuta večera koja se petnaest minuta drži u mikrovalnoj pećnici, nego kao rezultat polaganog ukuhavanja brižljivo izmjerenih sastojaka.“ (Stoll i Fink 2000. str. 37). Škola je centralno mjesto svake zajednice, s mnoštvom specifičnosti koje joj daju jedinstven identitet, prepoznatljiv u javnosti s obilježjem dinamičnosti života i rada pedagoških radnika, učenika i roditelja. Za dobru školu, nije dovoljan samo dobar nastavnik, potrebno je mnogo više od toga. Kako škole predstavljaju srce zajednice u kojima su smještene, ono je snažnije u manjim sredinama jer je baš škola glavni pokretač kulturnih dešavanja, u mjestu. Osnovni princip mog polazišta je da je škola mjesto neraskidive suradnje između učitelja, nastavnika i učenika. Ostvarivanje partnerskog odnosa s roditeljima, afirmiše rad učenika, koji je od velike važnosti za sticanje znanja i iskustava, razvijanje istinskih ljudskih vrijednosti, prijateljstava, međusobnog razumijevanja i pomaganja. Svako dijete polaskom u prvi razred osnovne škole, postaje učenik, dio

razredne zajednice, dio jedinstvene cjeline. Želim učenje prenijeti na ulicu, kuću, dom, proširiti vidike, a baš roditelji su partneri koji zajedno s nama učiteljima mogu doprinijeti u podizanju kvaliteta učenja učenika, samim time i obrazovanja. Svako dijete je neispričana priča, a nastavnik čarobnjak, koji nastoji pronaći baš pravu čaroliju, kojom bi podstakao dijete da uči, istražuje i napreduje u svim segmentima. Kroz rad u obrazovnom procesu nastojim ojačati poveznicu između roditelja i škole, te izgrađivati suradnički odnos. U odgojno-obrazovnom radu, neprestano istražujemo nove tehnike, ideje koje se mogu primjeniti u radu. Cilj mi je preventivno izgraditi dobre temelje za buduću, ljude, zgrađivati pozitivne stavove, želju za učenjem, istraživanjem i napredovanjem. Kada imamo potporu i suradnju roditelja, put ka cilju je lakši.

Klub Cvrčak

Praksa, koja se razvila u suradnji s roditeljima učenika prvog razreda, a imala je za cilj poticati pravilan razvoj dječijeg govora, i poboljšati govorne kvalitete šestogodišnjaka. Odvijala se tokom tromjesečnih radionica, kroz koje smo vježbali pravilnu artikulaciju glasova bosanskog jezika, vježbali razvoj motorike, poticali suradnički odnos između učenika i izgrađivali partnerski odnos s roditeljima. Praksa se odvijala na način da smo formirali klub naziva Cvrčak koji su činili svi učenici prvog razreda i roditelji

učenika koji su imali govorne poteškoće. Odvijala se tokom mjeseca oktobra, novembra i decembra 2017. godine, kroz razrađen plan aktivnosti, kroz zasebne radionice tokom mjeseca oktobra, novembra i decembra, i kroz časove: bosanskog jezika i književnosti, likovne i muzičke kulture. U realizaciji projekta učenici su međusobno surađivali, učili jedni od drugih, te međusobno surađivali s roditeljima.

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Ekspanzija razvoja tehnologije, pogodovala je tome da se sve više djece druži s tabletom, računarima i mobitelima. Od najranije dobi djeci se pružaju različiti uređaji, te su djeca svakodnevno izložena raznoraznim multimedijalnim sadržajima. Djeca sve više slušaju i gledaju a manje govore. Slušajući, djeca brzo pamte i uče, ali neki drugi jezik. Podatak koji je poražavajući na području općine Velika Kladuša je da skoro svako drugo dijete ima poteškoće u govoru maternjeg jezika. Izgovor engleskog jezika je izvrstan, dok kod maternjeg djeca imaju problem. Osim uticaja slušanja stranih jezika, uveliko je pogodio suviše zaštitnički stav roditelja prema djeci, kroz tepanje i podržavanje takvog načina govora. Polaskom u prvi razred, uočeno je da polovina učenika, ima problem s pravilnim izgovorom glasova bosanskog jezika. Kako izučavati sadržaje početnog čitanja i pisanja? Kako obezbjediti svim učenicima tretman kod logopeda, kada postoji ogroman broj djece s poteškoćama u govoru, a jedan logoped? Na pitanja, smo zajednički došli do odgovora, družeći se u klubu Cvrčak.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Osnovni cilj koji sam htjela ostvariti je da učenici savladaju govorne poteškoće, te uključiti roditelje u aktivan rad kluba. Također afirmirati i druge učenike iz odjeljenja kroz saradničko učenje s ciljem

učenja jednih od drugih.

Očekivani ishodi :

-Učenici će nakon tromjesečne radionice biti sposobni da samostalno pravilno izgovaraju sve glasove bosanskog jezika

-Roditelji će biti edukovani, da prepoznaju govorne poteškoće, i na vrijeme potraže pomoć stručnjaka

-Učenici će razviti suradnički odnos za zajedničko učenje

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Projekat klub Cvrčak

Posljednji dani ljeta, prvi dani škole za nove đake. Šestogodišnjaci, mali, uplašeni koračaju školskim hodnikom, susreću mnoga nova lica, odvajaju se od svog poznatog terena. Počinje novo razdoblje u njihovim malim životima. U ruralnim područjima, gdje većina djece odrasta u krugu obitelji, ne pohađa vrtić, ne pohađa predškolsku obuku, škola predstavlja veliku prekretnicu u njihovim životima. Susreću se neka nova lica, stižu novi zadaci, a za mnoge i prve obaveze. Prema okvirnom NPP-u za prvi razred, učenici u prvom polugodištu prvog razreda, usvajaju osnove za učenje početnog čitanja i pisanja, te se intenzivno radi na poticanju govora, razvoju komunikacijskih vještina, vođenja dijaloga. Da bismo jedni druge razmijeli, moramo se znati sporazumijevati. Da bismo to mogli, moramo znati govoriti. Ispravno govoriti. Do pete godine života, djeca treba da usvoje pravilan izgovor svih glasova maternjeg jezika. Naravno oduvijek su postojala odstupanja, te određeni broj djece treba pomoć u savladavanju govornih prepreka.

Šta učiniti kada, polovina šestogodišnjaka, već đaka prvaka ima govorne poteškoće?! Situacija, koja je u modernom vremenu sve više prisutna. Sve veći broj djece, ima problem s pravilnim govorom, a pomoć se potraži, tek s prvim danima škole.

U odjeljenju prvog razreda, koji pohađa 25 učenika, 13 ima problem s pravilnim izgovorom glasova. Putovanje je počelo kroz prve brzalice o cvrčku- „Cvrči, cvrči, cvrčak, na čvoru crne smrče“ Većina učenika nije bila u mogućnosti tačno izgovoriti brzalicu, te sam odlučila pokrenuti projekat za razvoj govora školaraca. U samom osmišljavanju projekta, smjernice mi je ukazao kolega, koji je u 2017. godini, radio na mjestu asistenta u nastavi, a po struci je diplomirani rehabilitolog. Zajednički smo analizirali trenutno stanje, i zaključili da bismo mogli pokušati s radom, uz pomoć roditelja.

Sama realizacija projekta zahtjevala je detaljnu pripremu, i angažman roditelja učenika. Prvi korak je bio izrada anketnog upitnika za roditelje. Anketni upitnik je sadržavao neophodna pitanja, o sklonostima, učenika, radnim navikama, i naravno razvojem govora. Iako sam u školi detektovala, broj učenika koji su imali problem s govorom, cilj mi je bio steći uvid u stavove roditelja o vlastitoj djeci. Ukoliko je roditelj svjestan da postoji određen problem, i želi surađivati, računamo da smo pola posla već odradili.

Nakon analize anketnog upitnika, stekla sam uvid u konkretno stanje, broj glasova, koje učenici ne

izgovaraju pravilno, te sam na osnovu tih podataka, mogla nastaviti dalje s radom.

Treći korak, podrazumijevao je informiranje roditelja o važnosti govora, i uključivanje istih u formiranje i rad kluba Cvrčak.

Organizirala sam roditeljski sastanak, s roditeljima učenika s govornim poteškoćama na kojem je realizirana stručna tema za roditelje, vezana za razvoj govora, a kasnije smo poslušali prilog rvk o razvoju govora kod dječješkolskog uzrasta.

Predložila sam plan rada koji je uključivao i angažman roditelja, a temeljio se na:

- organizaciji sedmičnih radionica, koje su uključivale, jezičkogovorne igre, vježbe, i vježbe senzomotorike
- vježbe razvoja govora, kroz časove redovite nastave
- aktivne vježbe za rad kod kuće

Nakon prezentacije plana, sljedeći koraci podrazumijevali su realizaciju i praćenje napretka učenika.

Uloga članova kluba se s vremenom mijenjala, kao i plan rada. Isti je ovisio o ličnom napretku pojedinaca. Učenici-članovi kluba koji ranije savladaju pravilan izgovor lasa/ova, postaju redoviti asistenti u radu kluba. U aktivnom radu pomagali su svojim prijateljima.

Kroz mjesec oktobar održano je 6 sedmičnih radionica, u trajanju od 25 minuta s učenicima koje su podrazumijevale:

- muzičke igre/sviranje instrumenti mog tijela, s ciljem uočavanja različitih zvukova
- igre s jezikom-izvođenje različitih pokreta s jezikom, usnama, obrazima
- govorne vježbe u parovima+motoričke vježbe

Mjesec novembar realizirali smo 12 radionica, u trajanju od po 20 minuta, koje su podrazumijevale vježbanje izgovora glasova kroz logatome, lomilice, brzalice.

Redovna nastava

Bosanski jezik i književnost

Telefonski razgovor

Muzička kultura

Brojalice

Likovna kultura Izrada modela od plastelina, i kolaž papira, s ciljem razvijanja fine motorike ruku.

Tokom mjeseca novembra, održali smo i jedan zajednički sastanak kluba Cvrčak, s roditeljima s ciljem praćenja napretka učenika u razvoju govora. Primjetan je izuzetan napredak u radu, te poboljšan govor kod djece, što smo slikovito prikazali na razrednoj ploči o malim cvrčcima.

Naime zajednički samo napravili modele cvrčaka koji su se kretali po ploči sa slovima. Kada bi

učenik savladao određeni glas,njegov cvrčak bi se približio cilju. Savladavanjem svih glasova,cvrčak dolazi na cilj,osvaja posebnu diplomu. Diploma je znak priznanja za rad,trud i zalaganje učenika.

Mjesec decembar. U mjesecu decembru održane su dvije radionice,koje su uključivale roditelje,na kojima smo vježbali razvoj govora,kroz učenje pjesama. Kako učenici još uvijek nisu učili čitanje i pisanje, neophodno je učiti tehnikom slušanja, te smo pripremali pjesme i igrokaz,za priredbu na kojoj su učenici pokazali svoja postignuća.

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Kroz trajanje tromjesečne radionice,postignuti su izrazito dobri rezultati. Učenici polaznici radionica, i članovi kluba Cvrčak,uspjeli su usvojiti pravilan izgovor glasova bosanskog jezika.

Osim savladavanja pravilnog izgovora glasova,učenici su savladali glasovnu analizu riječi koja je eliminatorna pri usvajanju sadržaja početnog čitanja i pisanja.Roditelji su stekli uvid u važnost ranog razvoja govora, prepoznavanje poteškoća, te kako na vrijeme reagovati. Kod učenika su se razbile predrasude o tome da su drugačiji,razvila se međusobna empatija i suradničko učenje s ciljem da učimo jedni od drugih i jedni s drugima.

Link za video https://youtu.be/kTj55jGj_pk?si=Xh3NeT2wXV9QIZ9w

Collections

NIN nagrada

NIN 2018